

Geçi?ken Bellek Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Geçi?ken Bellek Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=22060>

Özet

Geçişken Bellek Ölçeği, bir takım veya grup içerisindeki bilgi depolama, koordinasyon ve bilgiye erişim sistemini değerlendirmek amacıyla uyarlanmış psikometrik bir araçtır. Bu ölçek, özellikle **bilgisayar destekli işbirlikli öğrenme ortamları** gibi akademik ve profesyonel bağlamlarda, grup üyelerinin birbirlerinin uzmanlık alanlarına yönelik algıları ve güven düzeylerini ölçmeyi hedefler. Ölçek, 12 maddeden oluşmakta olup, Didem Alsancak tarafından 2010 yılında yapılan bir yüksek lisans tezi kapsamında Türkçe'ye uyarlama çalışması gerçekleştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler

Geçişken Bellek, işbirlikli Öğrenme, Takım Çalışması, Grup Uyumu, Psikometrik Ölçek, Faktöryel Geçerlilik, Didem Alsancak, Güvenirlik.

Yazarlar

Didem ALSANCAK

Amaç

Ölçeğin temel amacı, işbirlikli öğrenme ortamlarında görev yapan grupların veya takımların sahip olduğu **geçişken bellek** sisteminin düzeyini belirlemektir. Bu uyarlama çalışması, geçişken bellek ile grup uyumu, grup atmosferi ve grup performansları arasındaki ilişkileri incelemek üzere tasarlanmıştır. Ölçek, üyelerin birbirlerinin bilgi ve uzmanlık alanlarına ne kadar güvendiğini ve bu bilgileri etkili bir şekilde koordine edip edemediğini saptamayı amaçlamaktadır.

Yapı

Ölçek, sosyal psikoloji ve bilişsel bilimler alanında önemli bir yere sahip olan **Geçişken Bellek** (Transactive Memory) yapısını ölçmektedir. Geçişken bellek, bir grubun bireysel üyeler tarafından saklanan ve grup üyeleri arasında iletişim yoluyla koordine edilen toplam bilgi, uzmanlık ve belleği ifade eden ortak bir sistemdir. Bu yapı genellikle üç ana bileşen etrafında şekillenir: Uzmanlaşma (kimin neyi bildiği), Koordinasyon (bilginin nasıl kullanıldığını) ve Güvenirlik (bilgiye ne kadar güvenileceği). Ölçek maddeleri, özellikle grup üyelerinin birbirlerinin uzmanlıklarına olan algıları ve bilgi paylaşımındaki rahatlıklarını yansıtmaktadır.

Geçerlik

Geçişken Bellek Ölçeği'nin Türkçe'ye uyarlama çalışmasında, ölçeğin psikometrik özellikleri incelenmiştir. Uyarlama çalışması öncesinde orijinal ölçek için **yapı geçerliliği** çalışmaları tamamlandıktan, bu çalışmada yalnızca faktöryel geçerliliğe odaklanılmıştır. Faktöryel

geçerlilik analizi, ölçek maddelerinin kuramsal yapıya ne derece desteklediğini ve ölçeğin tek bir yapıya mı yoksa birden fazla alt boyutu mu ölçtüğünü test etmek için kullanılmaktadır.

Güvenirlilik

Ölçeğin iç tutarlılığını belirlemek amacıyla yapılan güvenirlilik analizleri sonucunda, ölçek puanlarının güvenirlilik katsayısı (Cronbach's Alpha) **0.79** olarak bulunmuştur. Bu değer, psikometrik standartlar açısından ölçeğin kabul edilebilir düzeyde bir iç tutarlılığına sahip olduğunu göstermektedir. Bu yüksek güvenirlilik katsayısı, ölçeğin tutarlı sonuçlar ürettiğini ve ölçtüğü yapıya kararlı bir şekilde yansıtıldığını gösterir.

Faktör Analizi

Uyarlama çalışmasının temel geçerlik incelemesi, **faktöryel geçerlilik**e odaklanmıştır. Bu analiz, ölçeğin 12 maddesinin, ölçülmesi hedeflenen Geçici Bellek yapısına altında nasıl toplandığını ve orijinal ölçeğin faktör yapısını koruyup korumadığını ortaya koymak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Analiz sonuçları, ölçeğin Türk kültürüne uyarlanma formunun, kuramsal olarak beklenen faktör yapısını desteklediğini göstermiştir.

Araç

Test Türü: Uyarlama

Format: Yazılı anket formu (Öz bildirim)

Maddeler: 12 madde

Derecelendirme: 5'li Likert Ölçeği (1=Kesinlikle Katılmıyorum - 5=Kesinlikle Katılıyorum)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Birlikli öğrenme ortamlarında çalışan öğrenciler veya görev odaklı takımlar.

Yaş Grubu: Üniversite öğrencileri (Yüksek lisans tezi bağlamında).

Popülasyon Detayları: Bilgisayar destekli birlikli öğrenme ortamlarında yer alan katılımcılar.

Test Metodolojisi: Katılımcılar, çalıştıkları gruplardaki diğer üyelerin bilgi uzmanlığına ve bu uzmanlık kullanma biçimlerine dair algılarını rapor etmeleri istenir.

Anahtar Kelimeler

Geçişken Bellek Sistemi, Takım Etkileşimi, Grup Performansı, Likert Ölçeği, Faktör Analizi, Transactive Memory, Güvenirlilik Katsayısı.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanıtıcısı: Bilgi mevcut değildir.

Bağı Kuruluş E-posta Adresi: didemalsancak@ahievran.edu.tr

Yazın Adresi: Ahi Evran Üniversitesi (Tez yayınlandığı tarihte Hacettepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü).

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçeğin uyarlama çalışması 2010 yılında tamamlanmıştır. Ölçeğin kullanımı için gerekli izinler ve telif hakları konusunda sorumlu yazar Didem Alsancak ile iletişime geçilmesi önerilir.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: gecisken-bellek-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Alsancak, D. (2010). *Bilgisayar destekli işbirlikli öğrenme ortamlarında geçişken bellek ile grup uyumu, grup atmosferi ve performans arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi Kaynağı: tez.yok.gov.tr

Geçişken Bellek Ölçeği Maddeleri

Ölçek toplam 12 maddeden oluşmaktadır. Aşağıda örnek maddeler sunulmuştur:

Her takım üyesinin projemizin bir konusunda uzmanlık bilgisi vardır.

Diğer takım üyelerinin yönlendirmelerini kabullenme konusunda rahattım.

Diğer üyelerin uzmanlıklarına çok güvenim yoktu.